

Peet Michielse

5 december
1905 - 2005

Inleiding

Ome Peet.

In de woning aan de Provincialeweg 70, is op 5 december 1905, als zesde kind en vijfde zoon geboren Petrus Adriaan Michielse.

Op 5 december 2005 wordt in dezelfde woning, het feest gevierd dat hij 100 jaar oud wordt.

Een eeuweling in de familie Michielse is, voorzover bekend, nog niet eerder voorgekomen. Al vijf jaar is hij de oudste inwoner van Oosteind. Dit is voor Sinterklaas, die rond dezelfde datum jarig is, reden om hem tijdens zijn tocht door Oosteind te bezoeken.

Felicitaties en borrels gaan dan over en weer zul je begrijpen.

Ome Peet is matig in alles. Hij is bijzonder optimistisch ingesteld en tevreden met de kleine eenvoudige dingen van het leven. Het bereiken van deze hoge leeftijd is mede te danken aan de goede zorgen van mevrouw Toos Schoenmakers, die al bijna 70 jaar het huishouden bestuurt bij de familie Michielse. Op de feestdag ter gelegenheid van de 100ste verjaardag van ome Peet zal zeker ook aandacht worden besteed aan dit unieke dienstverband. Ook haar levensverhaal is in dit boekje opgenomen.

De beknopte beschrijving van het leven van ome Peet wordt aangevuld met felicitaties van de neven en nichten. Uit die beschrijving blijkt de grote waardering die wij allen hebben voor deze geweldige oom.

Laat ik echter niet op de inhoud vooruit lopen.

Bij het welkomstwoord op zijn feest van 4 december 2005 zal dit boekje aan hem worden overhandigd.

Dit boekje werd verzorgd door: · C.J. Michielse. en
L.J. Michielse (lay-out)

INHOUD :

Welkomstwoord		3
Hoofdstuk 1	De familie Michielse. Kwartierstaat ome Peet	6
Hoofdstuk 2	Werk en hobby's	11
Hoofdstuk 3	Felicities van neven en nichten	17
Hoofdstuk 4	Toke Schoenmakers	32

Welkomstwoord op het feest ter gelegenheid van de 100ste verjaardag van Peet Michielse door Kees Michielse.

Op deze bijzondere dag in december 2005 mag ik u namens: "onzen ome Peet" van harte welkom heten. Wij hebben, zoals ome Peet dat wenste, eerst een H Mis gehad uit dankbaarheid, de kerk ligt hem na aan het hart! Maar nu kan het feest beginnen.

"OOK OP KROMME VOREN GROEIT ER KOREN"

Een van de uitspraken van ome Peet die aangeeft hoe hij alles in het leven relativeert. Hij heeft een bijzondere optimistische kijk op het leven. Bij alle gebeurtenissen ziet en verkondigt hij de positieve kant van de medaille. Of het nu gaat over opmerkingen

met betrekking tot het weer, over medemensen, over gebeurtenissen in de wereld of wat dan ook. Als hij gaat vertellen over vroeger, de ondeugende streken van zijn oudste broer Louis, verhalen uit de oorlog, verhalen uit

zijn werk etc, meestal lopen dan de tranen over zijn wangen. van het lachen.

Hij staat als een stevige eikenboom in de maatschappij en is zomaar niet van zijn stuk te brengen. Zijn hoge leeftijd heeft hij mede te danken aan deze instelling . Ook de rustige, beschouwende manier van leven, zal zeker van invloed zijn. Als je met hem praat over sporten, bijvoorbeeld hard lopen, dan is zijn opmerking:

”HARDLOPEN MOET JE OVERLATEN AAN RENPAARDEN”

Zo ook als je over zwemmen praat:

“ZWEMMEN MOET JE OVERLATEN AAN VISSSEN”

Naast deze positieve levenshouding heeft hij een uitstekende verzorging door, we mogen toch na ongeveer 70 jaar wel spreken van een levenspartner, Toke Schoenmakers. Toke heeft inmiddels ook de leeftijd der sterken bereikt, zij weet, met haar helder verstand, met haar ijzeren wil en doorzettingsvermogen de zaken nog prima te regelen. Tijdig wordt ome Peet geactiveerd om taken in de huishouding, de tuin en rondom huis te doen. Dit houdt hem jong.

Een weldaad voor beiden zijn ook de burens.

Jos de Wit, al kan hij wel eens mopperen als er op hem een beroep wordt gedaan, staat altijd klaar. Hij zorgt ervoor dat zij verse groenten uit de tuin hebben en komt regelmatig een praatje maken.

Tinie van der Avoirt, elke vrijdagmorgen komt hij om ome Peet en Toos een goed weekend te wensen, elke maandagmorgen komt hij vragen hoe het weekend is geweest.

De nichtjes van Toos Schoenmakers zetten zich ook volledig in om het leven van ome Peet en Toke te veraangename. Willie Ligtfoot en Elly van Dorp zijn zondags dagelijks beschikbaar.

Ook van ons thuis zetten wij ons in waar nodig.

NAMENS OME PEET BEDANKT

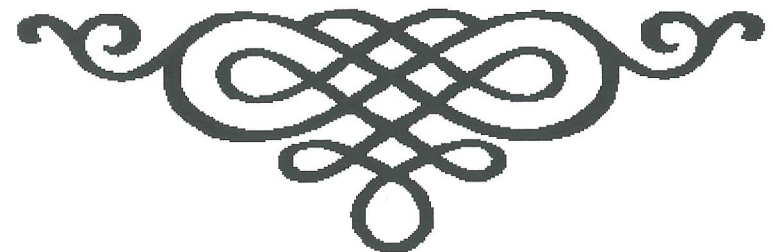
Vele dragen zorg voor het wel en wee van ome Peet en Toos. Om iedereen te benoemen en te bedanken voor de zorg en inzet is niet te doen. Daarom heb ik in overleg met ome Peet en Toke dit feestje mogen regelen. Hiervoor zijn natuurlijk ook de neven en nichten van Toke uitgenodigd. Ik hoop dat zij beiden, en ook wij, er van zullen genieten.

Om het unieke leven van ome Peet en de rest van de familie in beeld te houden hebben wij een boekje samengesteld met wat foto's van de familie Michielse, het verhaal over ome Peet uit "De Schakel". (De Oosteindse mens"), foto's en felicitaties van de nichten en neven en nog enkele opmerkingen.

Er zal direct een receptieboek rond gaan, Het zal een leuke herinnering zijn als er niet alleen uw handtekening instaat maar ook een korte opmerking over ome Peet of tante Toos of dit feest.

Het eerste exemplaar van mijn boekje bied ik hierbij ome Peet aan, met de hartelijke gelukwensen voor zijn honderdste verjaardag en dat we hem nog lang bij ons mogen hebben.

Kees Michielse.

Hoofdstuk 1.**De familie Michielse –**

Kwartierstaat van Ome Peet, vanaf zijn betovergrootouders.

Betovergrootouders

Antonie Michielse .....Geb. 1753 – Overl 1801

Maria Kloon .....Geb. 1752 – Overl 1833

Gehuwd 14-05-1780

Zij kregen 8 kinderen.

Overgrootouders

Cornelis Michielse .....Geb. 1786 – Overl. 1864

Catharina van Haaren .....Geb. 1797 – Overl. 1883

Gehuwd 27-04-1820

Zij kregen 9 kinderen.

Cornelis Michielse, geboren te Oosterhout op 27 juli 1786 en overleden te Oosterhout op 15 juli 1864, 77 jaar en 354 dagen oud. Getrouwd op 27 april 1820 met:

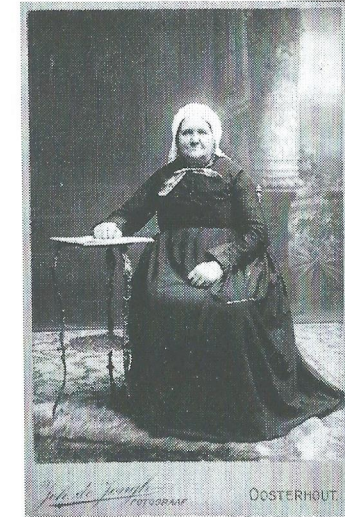
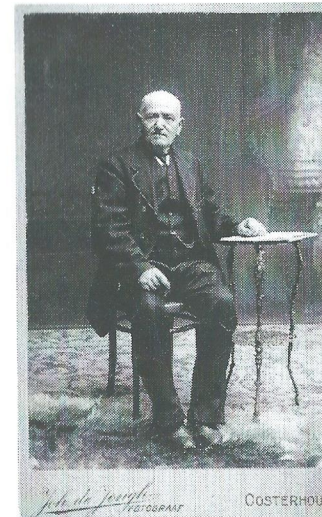
Catharina van Haren, geboren te Oosterhout op 30 september 1797 en overleden te Oosterhout op 22 oktober 1883, 86 jaar en 22 dagen oud.

Cornelis Michielse is geboren in de Hoogstraat te Oosteind.

Toen hij trouwde is hij samen met zijn vrouw gaan wonen in de Ekelstraat te Oosteind, in de nabijheid van de huidige kwekerij en bloemenhandel Loonen.

Zijn vader, Antonie Michielse is reeds op 48 jarige leeftijd overleden. Zijn moeder nam de opvoeding van de kinderen voor haar rekening .

Vanwege het vroege overlijden van Antonie Michielse werden de kinderen vernoemd naar hun moeder, Maria Kloon. Cornelis Michielse was dus: Kiske Kloon. Ook de kinderen uit het huwelijk van de vader en moeder van ome Peet kregen die naam mee; ome Peet was dus de kleinzoon van Kees van Kiske Kloon.

Grootouders (van vaders kant)

Cornelis Michielse .....Geb. 1838 – Overl. 1910

Hendrika Willemen .....Geb. 1834 – Overl. 1918

Gehuwd 03-05-1866

Zij kregen 3 kinderen

Grootouders (van moederskant)

Op 6 december 1852 werd de kerk van de heilige Johannes den Doper ingewijd. De pastoor Antonius Omen, overleden in 1914, benoemde de eerste koster van Oosteind de heer Lou Hermans. Dit zou de opa van ome Peet worden. Lou (Laurentius) Hermans, koster en orgeltrapper kreeg een jaarwedde van f 80,= per jaar met een verhoging van f 2,= voor het zuiver houden van het kerkplein. Hij is overleden op 7 februari 1895. Hij was getrouwd met Johanna Cornelia Knaapen. Zij kregen een dochter, Maria. Lou Hermans heeft het huis, waar ome Peet nu nog woont, Provincialeweg 70, laten bouwen in ± 1860. Toendertijd was het adres: Uilendonkschestraat, sectie F nr. 580.

Provincialeweg 70
Voorheen: Uilendonkschestraat, sectie F nr. 580

Ouders

Cornelis Michielse

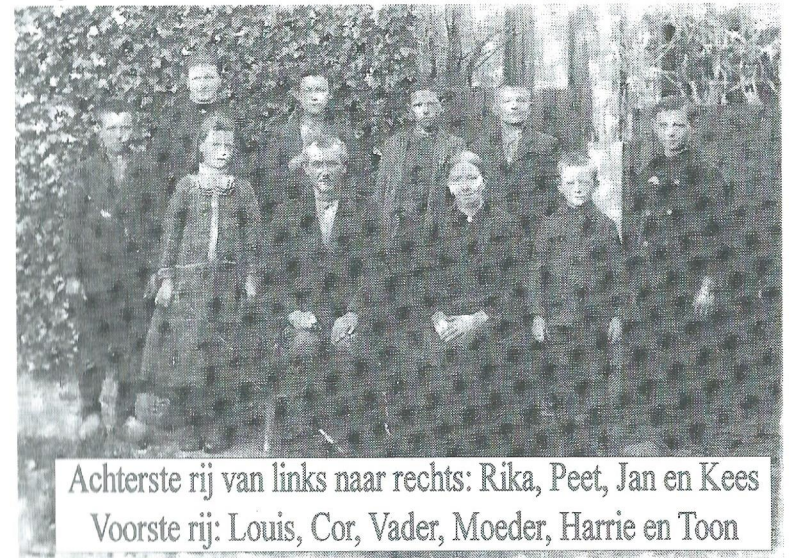
Geb. 1868 - Overl. 1947

Maria Hermans

Geb. 1868 - Overl. 1921

Gehuwd 15-09-1898

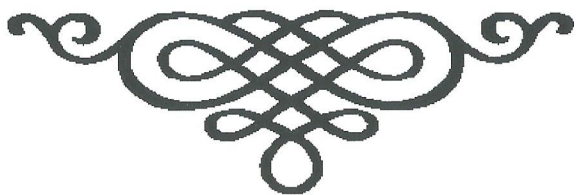
Zij kregen 10 kinderen.

Achterste rij van links naar rechts: Rika, Peet, Jan en Kees
Voorste rij: Louis, Cor, Vader, Moeder, Harrie en Toon

- **Hendrika Cornelia**, (Rika Michielse)
Geb. 03-09-1899 en Overl. 11-09-1986, 87 jaar oud.
-
- **Laurentius Cornelis**, (Louis Michielse)
Geb. 07-09-1900 en Overl. 06-03-1971, 70 jaar oud.
-
- **Cornelis Johannes**, (Kees Michielse)
Geb. 24-02-1902 en Overl. 14-07-1977, 75 jaar oud.
-
- **Johannes Petrus**, (Jan Michielse)
Geb. 02-08-1903 en Overl. 01-03-1953, 49 jaar oud.
-
- **Antonius Johannes**, (Toon Michielse)
Geb. 18-08-1904 en Overl. 03-04-1985, 80 jaar oud.
-
- **Petrus Adriaan**, (Peet Michielse)
Geb. 05-12-1905
-
- **Cornelia Maria**, (Cor Michielse)
Geb. 11-08-1907 en Overl. 04-07-1998, 91 jaar oud
-
- **Adriaan Nicolaas**, (Harrie Michielse)
Geb. 27-11-1908 en Overl. 05-03-1988, 79 jaar oud
-
- **Marinus Wilhelmus**,
Geb. 17-11-1909 en Overl. 13-03-1911, 1 jaar oud
-
- **Maria Johanna**,
Geb. 02-01-1913 en Overl. 02-01-1913, 0 jaar oud

Hoofdstuk 2

Werk en hobby's

(verhaal uit het boek "De Oosteindse mens").

Ome Peet ging naar de lagere school in de tijd dat meester Verhulst hoofd was van de school. Wie de beste punten behaalde, mocht als eerste van de klas de school binnenstappen. Ome Peet zat steeds in de top drie.

Toch moest hij als 12 jarige jongen voor 50 gulden per jaar (= ca 22,70 euro) met kost en inwoning gaan werken bij Kees Loonen. Het was in de eerste wereldoorlog, er was armoe. Het viel voor de ouders van ome Peet niet mee om dagelijks al die hongerige mondjes te vullen. Vader Michielse had gezegd: "Ga eerst maar een paar jaar naar de boer, dan is tenminste je buik vol". Het waren voor ome Peet geen gemakkelijke jaren, een werkdag van 15 uur was toen heel gewoon!

Met veertien jaar oud had hij de leeftijd om in de fabriek te (mogen!) gaan werken. Hij trad in dienst bij Hendrik Fijneman om de knepen van het schoenmakersvak te leren.

De eerste stappen in die richting had hij al gezet bij zijn vader thuis die hem babylakschoentjes liet maken. Aan de werkstoel onder het raam, waar het volk van Oosteind aan voorbij trok, werd de schoenmaker geboren.

Vader Michielse had zich gespecialiseerd in het maken van waterdichte leren laarzen. Vanwege zijn vakbekwaamheid had hij in Oosterhout zo'n goede naam verworven, dat hem de eer te beurt viel om de waterdichte laarzen van het gemeentepersoneel te mogen repareren.

Bij dezelfde Fijneman begon ome Peet met het in elkaar zetten van schoenen. Het schrooien (afwerken) moest hij overlaten aan zijn oudere collega Kees Siemons. Op een goede dag zei zijn baas "Dat schrooien moet je zelf maar eens gaan doen". Vanaf die dag had Fijneman er een vijfde fijne zelfstandige schoenmaker bij.

Zijn loon ging omhoog. Het juiste bedrag weet hij niet meer. Rond 1927 werden er in de fabriek de eerste schoenen machinaal gemaakt.

Het zuivere handwerk moest wijken. De arbeidsvreugde werd minder. Toen bleek dat hun vakbroeders in Dongen met hetzelfde werk meer verdienden, werd er uiteindelijk een *staking* uitgeroepen door de vakbond. In de analen van Oosteind is dit een historisch feit. In 1929 werd er in ons kerkdorp voor de eerste keer naar dit redmiddel gegrepen. Heel Oosteind was in rep en roer. Het was een dubbel succes. De schoenmakers werden beter betaald en het hield ook de erkenning voor de vakbond in.

Voor ome Peet was dit toch een netelige positie.

Hij was goed bevriend met zijn baas en als vakbondsbestuurder (1) had hij dit machtsmiddel geheim moeten houden. Gelukkig, de tijd heelt alle wonden.

(1) In die tijd werd men zomaar geen bestuurslid van de vakbond. In Het Kanton van donderdag 30 november 1905 werd geschreven dat een bestuurslid de inzet moest hebben "tamquam bonus miles Christi" (als een goed soldaat van Christus), en dat hij moest werken in de Rooms Katholieke geest; de geest van nederigheid en onderwerping!

In 1941 sloten de Duitsers de elektriciteit van de fabriek af. Ome Peet was een van de twee werknemers die terug konden grijpen naar het handwerk en zwart doorgingen in de fabriek. Als er controle kwam, konden ze zich via een zijdeurtje achter een blinde muur verstoppen. Deze muur was achter in de fabriekshal speciaal voor dergelijke zaken gemetseld. Hier waren ook de machines verstopt.

Vanaf 6 september 1944 (Dolle Dinsdag) kwam de klad in de zwarte handel. Er werd geen schoen meer verkocht en ome Peet raakte na 25 jaar trouwe dienst echt werkloos.

Hij solliciteerde bij de gemeentelijke sociale dienst in Oosterhout. En dankzij o.a. zijn ontwikkeling door zelfstudie werd hij benoemd tot controleur op de evacu s uit de frontlinie, die in Oosterhout zaten. Het was hier dat hij zijn talenten ten volle tot ontplooiing kon brengen.

Het te-goeder-trouw-zijn staat hoog in het vaandel bij de familie Michielse. Geen wonder dat ome Peet uiteindelijk op de gemeentelijke sociale dienst belandde.

Van het begaan zijn met de medemens kon hij nu echt zijn beroep maken.

De rest van zijn leven zal er extra door gekleurd worden. In de vakbond knokte hij al jaren mee voor de verbetering van de positie van de werkmens. Zestig arbeiders uit Oosteind waren lid van de vakbond voor schoen- en leerindustrie. Als zestienjarige had ome Peet zich al georganiseerd en als negentienjarige was hij al bestuurslid van de vakbond St. Willibrord. Hij werd penningmeester van de werkliedenbond (het overkoepelende orgaan). Hij was 8 jaar voorzitter van de Katholieke Arbeiders Beweging. Hij was propagandist van de Stichting Herwonnen Levenskracht (ter bestrijding van de tuberculose). Hij bekleedde de functie van penningmeester bij de steenkoolvereniging. Hij is jaren commissaris van de Centrale Volksbank (speciaal voor arbeiders) geweest.

Om al die functies te kunnen bekleden, had hij met studeren niet stilgezeten.

Als veertienjarige was hij drie winters naar de avondschool gegaan. In 1934 haalde hij aan de sociale school in Dongen zijn diploma Algemene Ontwikkeling. Met zijn diploma "Dubbel Boekhouden" stilde hij zijn intellectuele honger.

Dit diploma kwam hem ook uitstekend van pas toen hij in 1953 de voorgedij op zich nam voor het gezin van zijn broer Jan. Deze had een bloeiende graan-, meel en kunstmesthandel op Oosteind. Hij overleed op 49 jarige leeftijd en liet een gezin achter van 7 kinderen waarvan de jongste nog geen drie jaar oud was en de oudste slechts 14 jaar.

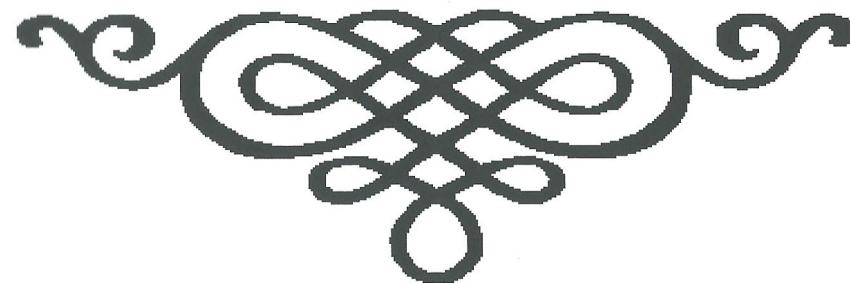
Ome Peet verzorgde vanaf dat moment de administratie, ging bij klanten afrekenen en hield op afstand het wel en wee van het gezin goed in de gaten, adviseerde het gezin waar nodig was.

Naast zijn vele vrijwilligerswerk, de voorgedij over het gezin van broer Jan, het invullen van belastingformulieren, het aanvragen voor huursubsidie's voor dorpsgenoten, lag er achter zijn huis nog een moestuin van ca 1000 m². Dat vele werk heeft hem altijd veel energie gegeven. De laatste jaren heeft hij veel van zijn taken door andere moeten laten verzorgen.

Opgemerkt moet nog worden dat hij naast zijn werk als ambtenaar van de sociale dienst alle andere taken altijd Pro Deo heeft vervuld.

Het is de optimistische, onkreukbare ambtenaar Peet Michielse, een montere mens op zijn best!

(uit "De Oosteindse mens", een uitgave van de Heemkundegroep Ülendonc".)

Tussen de papieren van ons moeder (tante Cor uit Oosteind) vond ik een gedicht wat voor mij de sfeer in de woning van ome Peet en Toke heel goed weergeeft, het is als volgt:

*Ik zaag lest in een heel oud huis,
een kachel staan, 'n platte buis.
Vol pracht en met veel sier,
de pot stond rood van klaar plezier.
De kender zaten op de voet,
met baai der voetjes klaar en goed.
En pookte met een lange pook,
de pap op het stookgat aan de kook.
En in dat simpele ouwe huis,
rondom die oude platte buis,
schoof ieder bij en op d'n duur,
kwam de rozenkrans van de muur.
Vader die keek en zaat gereed,
en sloeg een kruis royaal en breed.
En ik baad mee, maar in de geest,
ben ik er heel niet bij geweest.
Bij ons moeder thuis bij die platte buis,
"t rozenhoeike" dat was een kruis.
Met zeven kender met zo'n wiebelgat,
er waren er veel, 't waren er zat.
Ze zaten allemaal, het was toch schaand,
te lachen om die'n rozenkraans.
't Lieve Vrouwke keek bedremmeld toe
en dacht "waar gaat de wereld toch naar toe".
Al die goeie gebruiken en platte buis,
och hak ze allebaai nog mar in huis.
Geprezen kachel en gebed,
waarom zijde gullie aan de kant gezet?*

Hoofdstuk 3.

Felicitaties aan ome Peet van neven en nichten.

Namens het gezin van
ome Frans en tante Rieka Verheyden-Michielse:

Toos, de dochter van ome Frans en tante Rika verwoorde haar herinneringen aan ome Peet als volgt: Mijn mooie lange haren zijn door ome Peet kort geknipt! Ik was nog maar een kind maar toch heeft dat wel indruk op mij gemaakt want ik herinner me dat nog precies. Ook dat ome Peet elke woensdag en vrijdag rond 12.30 uur bij ons kwam lunchen. Wij woonden toen aan de Koningsdijk 10. Vader had daar een kruidenierswinkel. Het was dan altijd extra gezellig, Moeder kon de nieuwtjes van Den Horst volgen en ome Peet was altijd vriendelijk en belangstellend naar mij. Traditiegetrouw gingen wij met de kermis op Oosteind altijd een bezoek brengen bij ome Peet en Toke. Ook dat zijn voor mij dierbare herinneringen. Ik hoop dat wij ome Peet nog lang in ons midden mogen hebben en dat hij samen met Toke nog kan genieten van hun "oude" dag.

Toos van Rooy-Verheyden.

Namens het gezin van ome Louis en tante Pietje Michielse-Vissers.

De oudste dochter van ome Louis en tante Pietje, Riet, heeft in een kort verhaal haar felicitaties verwoord als volgt:

Vandaag vieren we feest omdat ome Peet 5 december 100 jaar wordt. Het is geweldig dat ik dat mee mag maken. Zelf ben ik 80 jaar en dan een oom hebben

is toch wel heel bijzonder! Als ik aan vroeger denk, zie ik u voor uw werk door Oosterhout rijden, met alpinopetje op en boekentas achterop de fiets om mensen te helpen die hulp nodig hebben.

Kom ik op bezoek in Oosteind dan zie ik een mooie tuin met bloemen en groenten. Een grasveld dat lijkt wel een biljartlaken zo groen en strak.

Vroeger was u zelfs onze kapper. Altijd was u vriendelijk en belangstellend. Ik voel me altijd welkom.

Wij hebben een hele lieve oom en houden van u! Ik spreek dan namens al mijn broers en zussen. Hopelijk mag u nog lang bij ons blijven.

Van harte proficiat met deze dag, geniet ervan!

Het gaat je goed, bedankt voor alles.

Toke ook bedankt voor je goede zorgen en je aandacht.

Heel veel liefs.

Riet Vissers-Michielse.

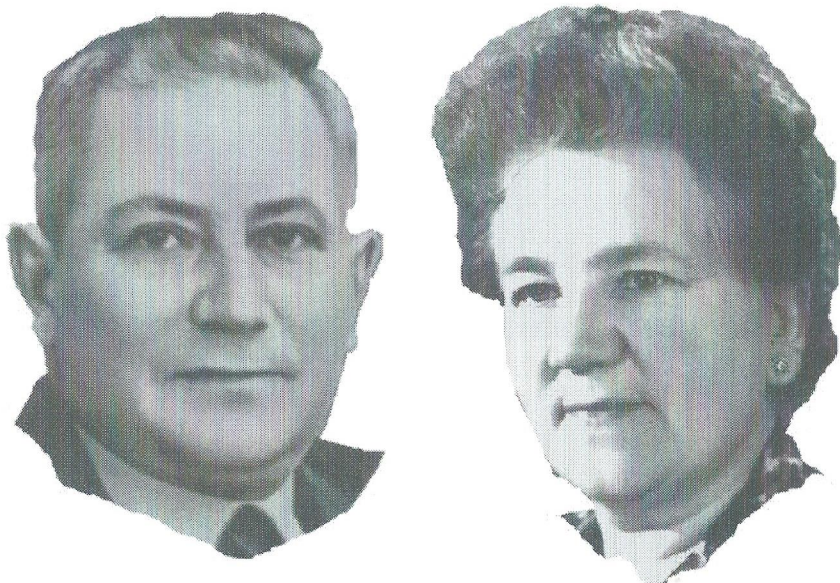
Zilveren bruiloft van Louis Michielse en Pietje Vissers (1949)

Namens het gezin van ome Jan en tante Cor Michielse-Jansen.

Kees, de oudste zoon van ome Jan en tante Cor, verwoorde het als volgt:

Jan moest evenals zijn oudere broers, rond zijn twaalfde verjaardag gaan werken bij de boer. Het verdiende niet veel, maar er was thuis weer een mondje minder te vullen, aldus vader Michielse. Na enkele jaren bij de boer te hebben gewerkt, kreeg hij een functie bij de plaatselijke molenaar. Toen hij daar eenmaal had geproefd van de handel moet hij gedacht hebben, dat handelen, kan ik zelf wel. Hij begon als zelfstandig handelaar, in kruidenierswaren, later kwam daarbij de handel in veevoer, kunstmest en granen. Hij bouwde bij de woning van zijn ouders een pakhuis, de zaken liepen gesmeerd. Op de baan ontmoette hij allerlei mensen.

Van elk gezin is wel een verhaal te vertellen, het leven in die periode (begin jaren 30) was zo anders als de huidige tijd, voor de jeugd is dit onvoorstelbaar.

Zo ontmoette hij op de boerderij van Kiske Jansen in de Leijssenstraat te Oosterhout een pittige jonge dame. Het was een nichtje van de boer. Ze woonde daar op kamers. In die periode een erg vooruitstrevende positie.

Ze kregen steeds meer contact en zagen de toekomst voor hen beiden wel zitten. Ze trouwde op 12 augustus 1937 en bouwden aan de Provincialeweg nr. 64 een nieuw huis met een groot pakhuis en een winkel.

De zaken binnen en buitenshuis floreerde voortreffelijk, er werden 7 kinderen geboren, de eerste op 2 juli 1938 en de laatste op 11 juli 1950.

Het pakhuis is rond 1947 verdubbeld van grootte, rond 1950 werd er een maalstoel en een hamermolen ingebouwd. Ze genoten van hun bloeiende zaak en hun opgroeiende kinderen. Het was uiteraard wel bijzonder hard werken, aan de voorkant de winkel deur met de hele dag door klanten, ook op de ongelukkigste momenten, aan de achterkant de graan-, meel- en kunstmesthandel waar ook de klanten geholpen moesten worden.

Daar tussendoor vroegen ook de zeven kinderen om de nodige aandacht.

Toch zijn dit de gelukkigste jaren van mijn leven geweest, aldus mijn moeder toen ze toch al negentig jaar oud was. Het waren dus 16 bijzonder gelukkige jaren. Het noodlot sloeg toe op 1 maart 1953. Ons vader stierf op de veel te jonge leeftijd van 49 jaar. Er volgde enkele jaren van rouw. Ons moeder bleef achter met een zaak en zeven kinderen waarvan de oudste toen 14 jaar oud was en de jongste slechts 2 jaar. Er bleven voor ons slechts dierbare herinneringen over aan ons vader. Mijn zus Elly heeft dat verwoord in een gedicht dat luidt als volgt:

Hand in hand

*Terwijl mijn kinderhand, omvat door zijn hand,
geborgen in zijn jaszak zit,
maakt de vrieskou mijn wangen vrolijk en
kleurt de ijle lucht onze adem wit.*

*Bij de kerk aangekomen,
stuurt pa me met zachte dwang,
naar de kapel, speciaal voor kinderen,
zelf loopt hij statig door de brede middengang.*

*Na de mis die eeuwig leek te duren,
staat pa te wachten en neemt me mee,
naar het stalletje, naar 't kindje Jezus,
de engel, na een stuiver, knikt gedwee.*

*Buiten schuift zijn hand om mijn hand,
dan in zijn jaszak, breed omvat,
ik heb in mijn hele verdere leven
dat geluk niet meer gehad.*

(Elly Jansen-Michielse)

Mijn mooiste herinnering is de dag dat ik uit de vijfde klas van de lagere school kwam en op afstand al het gebrom hoorde van de molenstenen. Voor het eerst was pa aan het graan malen. Hij stond trots als een koning in de pakhuisdeuren en wachtte ons op om te laten zien hoe het graan werd vermalen. Als een kenner voelde hij aan het warme meel of de structuur goed was en stelde de molenstenen bij als dat nodig was.

Toen vader stierf moest er een toeziend voogd worden aangewezen die de belangen van de kinderen moest behartigen indien dit nodig was. Ome Peet werd hiervoor gevraagd. En zoals iedereen hem kent heeft hij hiervoor de volle verantwoording op zich genomen. Hij heeft niet alleen de taak van toeziend voogd op zich genomen maar heeft ook belangeloos een groot aantal jaren de volledige administratie van het bedrijf verzorgd, was behulpzaam bij afrekeningen met klanten enz. Wij zijn hem veel dank verschuldigd.

Van de zeven kinderen uit het gezin van Jan zijn de meeste inmiddels ook weer opa en oma er zijn inmiddels 13 kleinkinderen en 21 achterkleinkinderen. Met zijn allen feliciteren wij ome Peet en wensen hem nog gelukkige jaren toe.

Kees Michielse.

Namens het gezin van ome Kees en
tante Cor Verhoeven-Michielse.

Een bijdrage van Gerard namens de familie Verhoeven.

Ome Peet is voor ons allen een zeer gerespecteerde persoonlijkheid geweest. Hij wist binnen de familie een duidelijke plaats te verwerven als een echte oom.

Van jongsaf gingen wij graag met regelmaat naar 'De Nost' om de familie Michielse en Toke te bezoeken, en dat is altijd zo gebleven. Traditioneel werd dit altijd afgesloten met een wandelingetje door de moestuin. Er hing altijd een sfeer van een warme onderlinge familie band, en dit uitte zich o.a. door uitvoerig informeren naar het wel en wee van eenieder met een oprechte belangstelling.

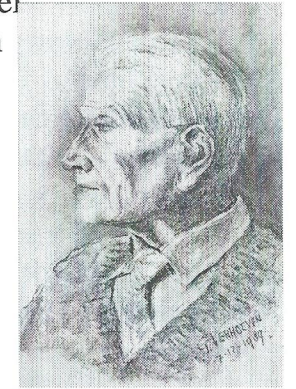
Tijdens zijn actieve leven bij de gemeente Oosterhout kwam ome Peet tussen de middag bij ons zijn boterhammetje eten, bij zijn zus tante Cor (ons moeder) aan de Ridderstraat waar ons vader, Kees Verhoeven, ook zijn bedrijf in bier had.

Hij deed dat ook om en om bij zijn ander zus tante Rika aan de Koningsdijk.

Bij ons was het altijd een drukte omdat er ook regelmatig chauffeurs van de brouwerij hun boterham aten en iedereen schoof aan, dus ook ome Peet, en er ontstonden vaak gezellige praatjes. Ome Peet nuttigde altijd hetzelfde aantal boterhammen en een appeltje, behalve tijdens de vastentijd. In die periode viel ome Peet altijd kilo's af, en als vrome man vond hij dat hij dit moest doen. De chauffeurs van de Amstel Brouwerij konden dit als stadse mensen uit Rotterdam niet begrijpen.

Ome Peet verhaalde vaak over zijn beleving bij de Sociale Dienst (buitendienst) van de gemeente Oosterhout waar hij mensen moest bezoeken en controles uitvoerde. Hij kwam in zeer uiteenlopende situaties terecht, en werd al of niet met open armen ontvangen, en zo werd hij bevreesd of bemind.

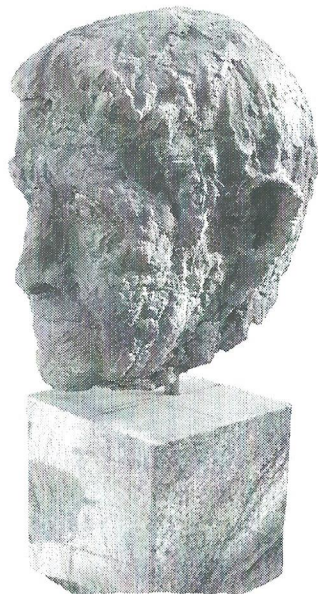
Mensen met een zeer arm bestaan daar had hij veel passie mee, maar zijn bezoeken aan woonwagenvelden had hij een hekel. Zeer veel mensen kende hij uit heel de omgeving tot aan Stuivenzand toe, en veel mensen kenden hem omdat hij zeer markant rondtoerde in de gemeente op een brommer. Eerst was daar een Eysink brommer die hij had gekocht bij Bossers in Oosteind die hem veel ellende en onderhoudskosten heeft gegeven. Na velen jaren stapte hij over naar een Gazelle brommer die hem meer plezier heeft gegeven.

In de winterperiode droeg ome Peet altijd een enorme lange leren jas om zich te beschermen tegen de kou, en dit maakte hem nog meer kenbaarder op de brommer en daarbij altijd een zwaar beladen tas achterop.

Ome Peet deed altijd veel voor de gemeenschap, voor familie en voor buurtbewoners was hij ook de huiskapper, ook voor ons. Voor de kleinste bij ons kwamen toen de telefoonboeken van pas voor de juiste zithouding op de stoel. Toen wij wat groter werden gingen we zelf naar Oosteind om ons te laten knippen .

Het gebeurde wel eens dat wij als kind langskwamen en dat wij ook spontaan mee moesten doen met het rozenhoedje bidden. Ik weet me dit nog heel goed te herinneren en dat Toke altijd de voorbidster was. Dat wij altijd welkom waren, en soms ook groente meekregen uit de tuin, of dat wij appeltjes of bessen mochten plukken van de bomen. Ome Peet is een vroom en principieel man, daarom had hij ook soms moeite met de nieuwe ontwikkelingen op geestelijk en maatschappelijk vlak.

Als enige overgeblevenen van zijn generatie, en door alle jaren heen voor ons een trouwe en lieve oom, is het voor ons nu zeer waarde- en eervol om zijn 100ste levensjaar samen met hem en Toke te mogen vieren.

Gerard Verhoeven.

Namens het gezin van
ome Harrie en tante Mien Michielse-Aarts

Een bijdrage van Elly namens de familie van ome Harrie.

Ome Peet 100 jaar, tijd om eens terug te kijken.

Toen wij nog erg jong waren was het voor ons een feest als wij bij hen op visite gingen. We gingen dan ook te voet vanuit Dongen naar Oosteind.

Door de Baan, toen nog door het mooie groen. We deden dat zeker als het kermis was in Oosteind.

Eerst wat drinken bij ome Peet, ome Toon en Toke. Ook de mooie hof bekijken was een gebeurtenis die we nooit oversloegen. Kijken naar de kippen de moestuin en last but not least, de mooie bloemen van Toke.

De vele dahlia's en al het andere moois. De lekkere bessen en kruisbessen. Dan gingen we naar de kermis om daarna weer naar huis te gaan.

Elk jaar weer een bijzondere dag die ons altijd is bij gebleven. En natuurlijk zijn wij ook niet vergeten hoe ome Peet vakkundig ons haar knipte. Het was altijd een feest om naar hen toe te gaan. Toke was altijd erg zorgzaam en ome Peet was altijd geïnteresseerd hoe het met ons ging. Ome Toon luisterde altijd wel mee.

100 jaar, een eeuw oud. Wij hopen dat u een fijne dag zult hebben.

Gefeliciteerd met uw 100ste verjaardag

Elly Michielse (van Ome Harrie)

Twee broers van ome Peet zijn, evenals hijzelf, ongetrouwd gebleven; ome Kees en ome Toon.

Ome Kees, Cornelis Johannes Michielse, geboren te Oosteind op 24 februari 1902, overleden te Oosterhout op 14 juli 1977. Ome Kees was de enige van de familie die de liefde voor het boerenvak had meegekregen. Met volledige inzet heeft hij bij enkele "grote boeren" in Oosteind gediend, zoals o.a. bij de familie Rombouts. Hij kon echter zijn geluk niet op toen hij als bedrijfsleider werd benoemd op de boerderij van het St. Joseph ziekenhuis in Oosterhout.

Hij kreeg daar een heel zelfstandige baan.

Ging uitermate trots op "zijn" veestapel en de vele bunders grond achter het ziekenhuis. Het ging hem dan ook erg aan het hart dat al die landerijen werden volgebouwd met woningen, de boerderij werd een verblijf voor de verpleegsters van het ziekenhuis.

Hij was de laatste boer van de religieuze stichting die het St Joseph ziekenhuis beheerde. Als gepensioneerde kon hij in het bejaardenhuis, dat een onderdeel was van het ziekenhuis, blijven wonen. Hij zat echter hierdoor ook dicht bij de afbraak van zijn levenswerk.

*Van links naar rechts:
Henk van Vugt, Ome Louis, Ome Harrie en Ome Kees.*

Ome Toon, Antonius Johannes Michielse, geboren te Oosteind op 18 augustus 1904, overleden te Oosteind op 3 april 1985. Hij heeft het vak van schoenmaker, evenals zijn vader, nooit verlaten. Hij is ook bij Fijneman op Oosteind gestart. Ruim 40 jaar heeft hij gewerkt op de schoenfabriek van de familie Lichtenberg in Dongen. De laatste jaren had hij de eindcontrole op alle schoenen die de fabriek verlieten. Dat hij daar een zeer gewaardeerde kracht was bleek wel uit het feest dat hij ter gelegenheid van zijn veertigjarig jubileum heeft gekregen.

“Oosteind”

*Waar de luchten wijder worden,
waterland en bos bestaan,
ligt een dorpje, Oosteind, geheten,
daar heeft onze wieg gestaan.*

*De voortuin was de Willemspolder,
als achtertuin de steeg van Jantje Kaay,
onze speeltuin was een grote zolder,
de hoefsmid dat was Jan den Baay.*

*Een hok met kippen en een haan,
een pakhuis vol met meel en graan,
de oorsprong van ons Michielianen,
die komt van den Horst vandaan!*

Hoofdstuk 4 Toke Schoenmakers.

In 1997 heeft er in "De Schakel", het nieuwsblad van Oosteind, een portret gestaan van Toke Schoenmakers. Op de honderdste verjaardag van onzen ome Peet is zij 68 jaar als huishoudster in dienst bij de familie Michielse. Mede om dat feit is haar familie ook uitgenodigd op het feest. Het is zeker te danken aan de goede verzorging van Toke dat ome Peet zo'n hoge leeftijd heeft bereikt. Inmiddels is ze zelf ook al gekomen tot een leeftijd van de sterkste, ze is nu 91 jaar en verricht nog alle voorkomende werkzaamheden. De koffie staat altijd klaar en mede omdat er altijd iemand thuis is en de deur altijd openstaat komt er bijzonder veel aanloop. Het artikel in de Schakel heb ik hieronder in z'n geheel overgenomen.

Dit verhaal is geschreven in 1997.

Toke Schoenmakers, de oudste huishoudster van Oosteind en omstreken.

Toen Toos Schoenmakers me na ons gesprek uitliet deed ze tegelijk de luiken dicht van het mooi gerestaureerde schoenmakershuisje. Gewoonlijk was dat Peet zijn werk. Twee dagen na zijn 90ste verjaardag echter was hij door een flinke griep geveld. Zijn feest met zijn 65 neven en nichten in café

De Beurs had hij gewoon door laten gaan. Nu zit hij alweer in zijn zetel vlakbij de behaaglijke warmte van de steenkolenkachel. Vanaf die plek had hij, luisterend, ons gesprek gevolgd en genoot hij van de beker warme melk met honing.

De huishoudster.

Op 22 jarige leeftijd kwam de boerendochter Toos Schoenmakers in dienst bij Kees Michielse en zijn 5 zonen. Het is ondertussen 61 jaar geleden (nu 68 jaar) dat ze van 't Horstje op Provincialeweg nr. 70 kwam wonen. "*We zullen maar zien hoe lang ze het volhoudt*", had vader Kees gezegd.

Nu nog klinkt het zelfverzekerd uit Toos mond: Ik ben hier altijd graag geweest, en nog steeds. Het is haar aan te zien. Er zit een lief en tevreden mens tegenover me aan tafel. Dat ze van haar

werk en het leven houdt blijken geen loze woorden te zijn. Met plezier heeft ze net zes washandjes op de Singer naaimachine gemaakt. De naaimachine is

evenals Toos 82 jaar jong. Bij Toos d'r geboorte had moeder het van vader gekregen. Als eerste had moeder er Toos haar luiers op gemaakt. Dit voorjaar keerde ze Peets stofjas helemaal.

Een meer dan 60 jaar lange kledermaak geschiedenis van de Michielses is van dat spoeltje gerold.

Het oude kielkje van vader, de nieuwe dikke manchester kniestukken, al de rafels van de broekspijpen. Het kon er allemaal mee versteld worden. Als het machien eens kon praten. In al die tijd is het nog nooit stuk geweest.

Al het werk dat Toos vroeger verrichtte, doet ze nu nog, alleen het tempo ligt wat lager en de kracht is wat verminderd. Als ze nu de ramen lapt, moet Peet meehelpen om de houten trap naar voren te dragen.

Hun leven blijkt toch een wonderlijke combinatie van oud en nieuw te zijn. De was is daar een passend voorbeeld van. In de hoek van het pakhuis staat een fornuis. 's Maandags 's avonds wordt daar de was met

soda in de week gezet, dan gecentrifugeerd, terug naar het fornuis om op te koken en dan naar het wasmachien.

In de keuken staat een diepvrieskist, die tot boven toe gevuld is.

Peet, met zijn 1000 m2 groentetuin, zorgt ervoor dat ze nooit groenten hoeven te kopen. Hun toenmalige geitenstal is omgebouwd tot

kookkeuken. Het gasfornuis staat broederlijk naast de houtkachel. Telefoon hebben ze al 20 jaar. Ze genieten van de kleuren TV.

Er is geen bel aan de voordeur. Iedereen komt toch achterom.

Toos kookt graag rijstepap en macaronipap. Peet vult aan dat ze ook lekkeren moutpap maakt. Zijn ogen beginnen hierbij te glinsteren. Getalenteerd als ze is, bakt ze lekkere mik, krentenmik en eierkoeken. De laatste zijn bereid met een afgestreken eetlepel ammoniak van drogist Broeders.

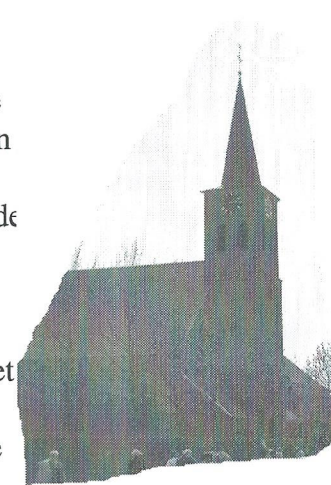
Om goed te rijzen doet een met hout gestookte oven het 't best. De ovendeur zat precies op de plek naast de kolenkachel waar Peet meestal zit. Pannenkoeken met gist bereid, blijken het te winnen qua luchtigheid van het zelfrijzend bakmeel. Hierom houden ze de lekkere dingen van vroeger stevig vast. Toos d'r grootste hobby is breien en borduren.

Broer Toon en de Michielses werden met sokken en handschoenen verblijd en voor de geborduurde tafellakens blijkt nu in de familie geen afzet meer. De kleine dagelijkse dingen, de bloemen in haar tuin, maken haar leven zo zinvol, maar ook de belangrijke dingen houdt ze stevig vast.

Het Geloof.

Het geloof dat ze van haar ouders meekreeg, verrijkt haar leven. De gezongen H Mis op zondag wil ze voor geen geld missen. Meebidden en meezingen vindt ze zo fijn. Oosteind heeft echt een kerk van de mensen.

Nu nog meer nu er zo hard in gewerkt is door de parochianen. Elke avond bidt ze samen met Peet twee tientjes van de rozenkrans: voor alle overledenen en voor alle nood in de wereld.

Met ouder worden is het persoonlijk geloof zo gegroeid dat praten met O.L.Heer gewoon gebeurt.
 Uit deze bron put Toos al haar kracht.
 -- dat ik dit allemaal nog mag meemaken mijmert ze.

Haar levensschool.

Toos komt uit een nestje van vijf. Haar ouders woonden op 't Horstje, in de boerderij waar nu Jan van Dongen met z'n gezin en oma woont. Vader Janus had er een paar koeien, een paard, varkens en kippen. Alle grond moesten ze pachten. Elk jaar moest er f 1300,- bijeen geschraapt worden om die pacht te kunnen betalen. Hun leven werd erg bepaald door die pachtschuld. Elk jaar hoorden ze moeder opmerken: "niemand hoeft ons op de rug te kijken, alles is betaald". Met de opbrengst van het hooi, de aardappels, de vetgemeste varkens en de twee kalfjes kon de schuld ingelost worden. Daarom ging vader stevast in november te voet met die twee kalfjes naar de markt van Rijen. Vanaf drie uur 's middags stond moeder hem dan aan het keukenraam op te wachten. Als het een "*Hij is alleen hoor*" werd, dan was het feest. Er werd een bakske gedronken en een mikkenboterham gegeten.

Wat is er geploeterd om enigszins de eindjes aan elkaar te knopen. Gelukkig had vader een bijverdienste. Hij was voerman voor het gasthuis, het voormalige St. Jozef ziekenhuis. In die tijd was er voor de oudjes nog een aparte burgerzaal en een aparte armenzaal.

De minstbedeelden liepen toen in oude pietelaars rond. Voor allemaal was er verwarming die op cokes gestookt werd. Vader mocht deze cokes aanrijden. Hij mocht ook de gierputten leegrijden en de gier verspreiden op de akker. Op zo'n werkdag begon vader al om vier uur. Als hij dan vlug het paard had aangetuigd en het hooi en de klaver had opgeladen, is het ooit gebeurd dat moeder door het kleine doorkijkje van de zijgevel, met haar handen aan d'r mond riep: "*Janus, je pijpje!*". Kleine Toke mocht hem dan met het pijpje in haar hand geklemd achterna hollen.

Het naaien.

De eerste steken van het naaiwerk leerde Toos op de meisjesschool van de nonnen. Met de hand leerde ze broeken en bloezen naaien. Deze kleren werden met Sinterklaas aan de arme kinderen uitgedeeld. Al ras bediende Toos, moeders handnaaimachine om de katoenen boezeroenen en de manchester broeken te repareren. Meer bedreven in het vak ging ze waggen maken. Waggen zijn voorlopers van de laarzen. Ze werden gemaakt van Turks leer (een dikke stof). Een wag werd rond de onderbenen gedragen en viel met een strookje over de wreef.

Verdienende kinderen.

Na de lagere school werden de kinderen als knecht of als meid verhuurd. Om de beurt gingen de twee zussen buitenshuis dienen.

Toen Toos 2 werkplekken had gehad, kwam ze in het mannenhuishouden van de Michielses. In die 61 jaar is ze er een keer een heel jaar uit geweest. Omdat moeder ernstig ziek was, ging ze terug naar huis. Na haar dood vroegen Peet en Toon Michielse niet alleen Toos of ze wilde terugkomen, maar ook haar vader mocht meekomen.

Tegen één zaak zag hij op: de overgang van tachtig jaar bedstee naar een gewoon bed durfde hij niet goed aan. Buurman Klaas Leemans sprak uit ervaring de wijze woorden: "Dat zal je zo goed bevallen", en vader Janus mocht nog drie en een half jaar van het bed genieten.

De 82 jarige Toos maakt nog een beker warme melk met honing voor de 91 jarige Peet klaar.

Levend in deze harmonie en zo puur zijn ze alle twee rustig op weg naar het volgende unicum.

(Dit verhaal is nu(2005) ruim negen jaar geleden geschreven en gepubliceerd in De Schakel. Er is in die negen jaar nauwelijks iets veranderd, Peet zit nog op zijn vaste plaats bij de kolenkachel, Toke staat altijd klaar om een bakske te zetten.

Jan Michielse (*Janoom uit de bossen*)
(Broer van de Vader van Ome Peet)

Twee zussen van Ome Peet,
Rika en Cor.

Evenals voorgaande jaren bracht Sint Nicolaas een bezoek aan Ome Peet om hem te feliciteren. Dit jaar werd hem een serenade gebracht en werden er 100 ballonnen opgelaten ter ere van zijn 100ste verjaardag op 5 december 2005.

